2018

M.A.

Semester –IV

SANSKRIT

PAPER–401

Subject Code—[illegible]

Full Marks : 40

Time : 2 Hours

The figures in the right-hand margin indicate full marks.

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

Illustrate the answer wherever necessary

Group–A

सर्वे प्रश्ना: संस्कृतेनैव समाधेया:

1. बुद्धिचरितमहाकाव्यस्य महाकाव्यत्वं कथं संगच्छते तद् विचार्यताम् । 10

अथवा

बुद्धिचरितस्य तृतीयसर्गमनुसृत्य पौराङ्गनानां वर्णनं कुरुत ।

2. काव्यप्रकाशमनुसृत्य गुणीभूतव्यङ्ग्यकाव्यस्य अष्टसंख्य-केषु भेदेषु अगूढस्य, वाच्यसिद्धस्य, अस्फुटस्य सोदाहरणं व्याख्या कार्या। 10

अथवा

किं नाम गुणीभूतव्यङ्ग्यकाव्यम् ? तस्य कति भेदाः ? अपरस्याङ्गमिति भेदस्य सोदाहरणं व्याख्या विधेया।

3. अधोलिखितयोः श्लोकयोः यथेच्छमेकस्य व्याख्या कार्या – 5

i) निवर्तयामास च राजमार्गे
संपातमार्तस्य पृथग्जनस्य।
माभूत् कुमारः सुकुमारचित्तः
संविग्नचेता इति मन्यमानः ॥

ii) ब्राह्मातिक्रमत्यागो भवतामेव भूतये।
जामदग्न्यस्तथा मित्रमन्यथा दुर्मनायते ॥

4. बंगीयसंस्कृतसाहित्ये विरचितेषु महाकाव्येषु कयोश्चिद् द्वयोः वैशिष्ट्यं प्रस्तूयताम्। 10

अथवा

आधुनिकसंस्कृतसाहित्ये आचार्यकालीपदतर्काचार्यपादानामवदानमालोच्यताम्। 5

5. अधोनिर्दिष्टेषु कस्यचिदेकस्य टीका लेख्या – 5

i) बङ्गीयप्रतापम् ।

ii) चौरचातुरीयम् ।

iii) ननाविताडनम् ।

Group–B

समेषां प्रश्नानामुत्तरं सुरगिरा देयम्

1. चार्वाकमते कः पुमर्थः वैशद्येनालोच्यताम् । 10

अथवा

चार्वाकसम्मतः भूतचतुष्टयवादः सयुक्ति प्रतिपाद्यताम् ।

2. बौद्धैः कतिविधं प्रमाणं स्वीकृतम् ? कानि च तानि ? क्षणिकत्ववादप्रतिस्थापने तैः कीदृशं प्रमाणं स्वीकृतम् ? बौद्धसम्मतः क्षणिकत्ववादः पूर्वपक्षोल्लेखपुरःसरं प्रतिपाद्यताम् । 10

अथवा

अनुमानस्य प्रामाण्ये बौद्धानां काः युक्तयः ? चार्वाकैरपि अनुमानं स्वीकर्तव्यमिति बौद्धाः कथं प्रदर्शयामासुः ?

3. सर्वदर्शनसंग्रहदिशा पूर्वपक्षमतोल्लेखपूर्वकं जैनदर्शनसम्मता सार्वज्ञ्यसिद्धिः प्रतिपाद्यताम्। 10

अथवा

जैनमतानुसारं स्याद्वादः आलोच्यताम्।

4. कयोश्चिद्द्वयोः संस्कृतभाषया देवनागरलिप्या च टीका लेख्या – 5×2

क) भावनाचतुष्टयम्।

ख) पञ्चकारणी।

ग) पुद्गलः।

—o—